

تلاش شیخ صدوق برای رفع سردرگمی شیعیان در دوره غیبت

عاطفه زرسازان گفت: عده زیادی از شیعیان بعد از وفات نایب چهارم امام زمان(ع) در سردرگمی به سر می بردند. شیخ صدوق(ره)، در این زمان وظیفه خود می داند برای رفع این حیرت دست به تألیف کتابی بزند.

عاطفه زرسازان گفت: عده زیادی از شیعیان بعد از وفات نایب چهارم امام زمان(ع) در سردرگمی به سر می بردند. شیخ صدوق(ره)، در این زمان وظیفه خود می داند برای رفع این حیرت دست به تألیف کتابی بزند.

به گزارش خبرگزاری مهر، عضو هیأت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی در گفتگو با دبیرخانه کنگره ملی شیخ صدوق(ره)، برگزاری این کنگره را در آشنایی افکار نسل جوان با این عالم برجسته دینی، با اهمیت دانست.

عاطفه زرسازان، راجع به شخصیت علمی شیخ صدوق(ره)، بیان داشت: شیخ صدوق از محدثان و عالمان برجسته شیعه و دارای آثار فراوان در زمینه دانش های مختلف دینی است. برگزاری کنگره ملی شیخ صدوق(ره)، زمینه آشنایی افکار نسل جوان و سایرین را با این عالم برجسته دینی فراهم می‌سازد. از یک طرف نگارش مقالات در حوزه آثار این اندیشمندان و از طرف دیگر، شرکت در این کنگره ها و استفاده از پژوهش های پژوهشگران و از طرفی چاپ این مقالات با برگردان آن به دو زبان عربی و انگلیسی و معرفی این اندیشمندان به جهان اسلام، در سطح بین المللی می تواند اثرگذار باشد.

وی در ادامه، پیرامون کتاب «کمال الدین و تمام نعمته»؛ به عنوان یکی از آثار مهم مرحوم شیخ صدوق(ره) افزود: شیخ صدوق(ره) دارای آثار فراوانی در زمینه دانش های مختلف دینی است. در این میان، کتاب کمال الدین و تمام نعمته، از جایگاه ویژه ای برخوردار است، چرا که در این کتاب از دیدگاه مکتب تشیع در موضوع غیبت و طول عمر امام مهدی(ع) نوشته شده است.

زرسان گفت: شکی نیست که عده زیادی از شیعیان بعد از وفات نایب چهارم در سردرگمی به سر می برند، زیرا مرجع معینی از طرف امام مهدی (عج) نداشتند تا امور آنان را به انجام برساند. شیخ صدوق(ره)، در این زمان وظیفه خود می داند برای رفع این حیرت، دست به تألیف کتابی بزند که در آن، روایات غیبت توسط پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع) بیان شده باشد. وی کتاب خود را تا «کمال الدین و تمام نعمته» نام می نهد. این نام از آیه «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی» (مائده: ۳) گرفته شده است. اهمیت و ارزش کمال الدین از آن جهت است که صدوق در کتاب خود درباره تحقق یکی از وعده های انبیای الهی و ادیان آسمانی که بشارت به آینده ای روشن و ظهور منجی در آخر الزمان می باشد، سخن گفته است.

عضو هیأت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی اظهار داشت: در آن روزگار بیشتر کسانی که نزد صدوق رفت و آمد می کردند، در امر غیبت متحیر بودند و در امر قائم، شبهاتی داشتند که شیخ، همت خود را صرف ارشاد آنان و بازگرداندن ایشان به راه حق و صواب می کرده است. چنان که خود در این باره می گوید: «انگیزه من در تألیف این کتاب آن بود که چون آرزویم در زیارت علی ابن موسی الرضا (ع) برآورده شد، به نیشابور برگشتم و در آن جا اقامت گزیدم و دیدم بیشتر شیعیانی که به نزد من آمد و شد می کردند، در امر غیبت حیران اند و درباره امام قائم شبهه دارند و از راه راست منحرف گشته و به رأی و قیاس روی آورده اند. پس با استمداد از اخبار وارده از پیامبر(ص) اکرم و ائمه اطهار(ع)، تلاش خود را در ارشاد ایشان به کار بستم تا آن ها را به حق و صواب دلالت کنم.

وی افزود: بنا به گفته شیخ صدوق(ره)، وی شبی در عالم رؤیا امام مهدی (عج) را می بیند که در طواف خانه خدا به او خطاب می کند: «چرا در باب غیبت کتابی نمی نویسی و غیبت های انبیاء را در آن ذکر نمی کنی؟» و او در پاسخ می گوید: «یا ابن رسول الله! درباره غیبت، بیشتر رساله هایی تألیف کرده ام» و امام در پاسخ می فرماید: «نه به آن طریق، اکنون تو را امر می کنم که درباره غیبت کتابی تألیف کنی و غیبت انبیاء را در آن بازگویی» و او گریان از خواب بیدار می شود و در بامداد همان روز به تألیف کتاب می پردازد.

این استاد دانشگاه ادامه داد: کتاب از یک مقدمه نسبتاً طولانی و ۵۰ باب ۶۴۷ حدیث تشکیل شده است. مقدمه، حدود یک پنجم حجم کتاب را تشکیل داده و شامل مباحث کلامی در اثبات درستی عقیده امامیه در امر غیبت و حضور امام مهدی (عج) و پاسخ به شبهات مذاهب کیسانیه و واقعییه و زیدیه است. سپس به ذکر انبیا و حجج الهی که دارای غیبت

بوده اند می پردازد و به دنبال آن، از معمران تاریخ یاد می کند تا گفتارش درباره غیبت و طول عمر، از حد امتناع به حد امکان و جوار در آید. سپس نصوص و اخباری که درباره قائم از خدای متعال و پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار وارد شده، ذکر نموده است.

زرسازان راجع به روش شیخ صدوق(ره) در این کتاب بیان داشت: شیخ صدوق(ره) روایات را بر اساس متن آن ها و به صورت موضوعی دسته بندی کرده و در این ترتیب، کمال دقت را در چینش روایات به کار برده است. همچنین از آن جا که احادیث مناسب با یک موضوع را از کتب و اصول مختلف جمع آوری کرده است، در بسیاری از موارد یک روایت را چندین سند مختلف و یک مضمون را با الفاظ و اسناد متفاوت در کنار هم قرار داده است که این امر، محقق را از مراجعه به اسناد بی نیاز می کند.

کنگره ملی شیخ صدوق(ره)، به همت اداره کل اوقاف و امور خیریه استان تهران، اداره اوقاف و امور خیریه شهر ری، سازمان بسیج هنرمندان، موسسه فرهنگی تبیان، دفتر اعزام مبلغ دانشگاه امام صادق (ع)، جامعه المصطفی العالمیه، موسسه راه ناتمام، سایت فارسی مچ و با همکاری آستان شیخ صدوق (ره) برگزار خواهد شد.